

Dvije generacije obitelji Bruketa predano održavaju prepoznatljiv riječki kulturni brend

MALA, ALI VELIKA

Pola stoljeća kreativnog svjetionika Staroga grada

Mala galerija Bruketa otvorena je sada prilično davne 1974. godine. Kao diplomanti riječke pedagoške akademije, Vedrana i Vladimir otputovali su u London i pohađali koledž umjetničke keramike. Po povratku u Rijeku, odlučili su biti samostalni i lokalnoj publici prikazati dio onoga što su ondje doživjeli i što ih je obilježilo

nastavak na str. 8.

nastavak sa str. 7.

Riječka umjetnička obitelj Bruketa već polastoljeća oblikuje kulturni pejzaž grada Rijeke kroz svoju Malu galeriju Bruketa u Užarskoj ulici, a koja ove godine slavi impresivnih 50 godina postojanja. Ono što je započelo kao hrabra ideja dvoje odlučnih mladih ljudi, pretvorilo se u simbol trajanja, kreativnosti i obiteljske predanosti umjetnosti.

Roditelji Vladimir i Vedrana, a potom kćeri Morana i Vilena Bruketa svojim su radom, izložbama i umjetničkim projektima Rijeci darovali jedan prepoznatljiv brend, a na kulturnoj sceni Rijeke, ali i šire, ostavili velik trag koji se i dalje ispisuje.

U razgovoru s članovima obitelji otkrivamo priče o početcima, izazovima i uspjesima, ali i skladnim obiteljskim odnosima koji su oblikovali ovu izuzetnu umjetničku riječku priču.

Pioniri

Mala galerija Bruketa otvorena je sada prilično davne 1974. godine. Kao diplomanti riječke pedagoške akademije, Vedrana i Vladimir otputovali su u London i pohađali koledž umjetničke keramike. Po povratku u Rijeku, odlučili su biti samostalni i lokalnoj publici prikazati dio onoga što su ondje doživjeli i što ih je obilježilo. Umjetnička keramika je zanimljiv medij, a koji može biti praktičan most prema osiguravanju egzistencije, objasnila je Vedrana.

- Kada me pitate za ciljeve otvaranja naše galerije ondašnje i sadašnje, nekako mi se čini da se nisu promijenili do dana današnjega. Oduvijek smo željeli biti okruženi umjetnošću i promicati je, a poklopile su se i neke sretne okolnosti iz ove naše obiteljske povijesti, kaže.

Naravno, od samog početka pa do danas bilo je problema koje je mladi bračni par svojom upornošću svladavao.

- Moram pošteno priznati da je izazova bilo podosta. Možda je čak bilo više otegotnih okolnosti nego poticaja, prisjeća se Vedrana misleći na društvenu klimu koja nije pogodovala privatnoj inicijativi. Dapače, službeni stav države bio je sumnjičav prema njihovom poslu. Usprkos tome, Brukete su odlučili - pa su u

tome i ustrajali.

Kad su se vratili s koledža, uočili su da u Rijeci, ali i samoj Jugoslaviji, ne postoji nikakva slična inicijativa, nikakva privatna galerija. Odlučili su u tome biti pioniri, a kako su tad vremena bila drugačija, na njima samima je bilo da si osiguraju osnovne uvjete za rad - pa su tako isprojektirali potrebnu keramičku peć,

osigurali si alate, sami stvarali i miješali glazure pogodne za bojenje keramike, prevodili stranu literaturu - i polako krenuli od nule.

- Ni sanjali nismo zapravo da ćemo toliko potrajati, nismo mogli predvidjeti svoju budućnost, ali ono u što nikad nismo sumnjali bila je naša iskrena predanost radu i marljiv trud, moram reći

“U umjetničkom smislu najvažnija lekcija koju sam naučila od svog oca je da ostanem vjerna sebi, da se »igram« dok slikam, da slušam sebe »iznutra« i da se ne zamaram greškama, njih će uvijek biti... Bitno je ne posustati i raditi ono što te veseli

Morana Bruketa Pertaut

danonoćni, na istoj stvari. Živjeti za ono što smo zacrtali da će biti naš zajednički put, prisjetila se Vedrana.

Mladi bračni par

Kao da nije bilo dovoljno što su bili prvi borci za posao kao što je privatna galerija u bivšoj državi, činilo se da i sam grad ide protiv njih. Kako objašnjava Vedrana, počeli su djelatnost koja je bila na rubu društvenog interesa, smještena u srcu Starog grada, trošnog i nikakvog. Galerija je preživjela kompletna rušenja i izgradnju tog istog grada, preživjela je rekonstrukcije ulica, a deset godina opstala je pod skelom.

- Unatoč natrkivenoj ulici, a to je trajalo 10 godina,

“Postoji velik interes stranih posjetitelja. Žao mi je što ih nemamo dalje gdje uputiti, a željni su takvog sadržaja

Vilena Bruketa Matković

osvjetljavala je taj mračni dio Staroga grada samo Mala galerija, dodaje.

Kako to mladi umjetnici obično čuju, tako su i Brukete od svojih roditelja dobivali savjete da bi bilo mudrije da se zaposle u školi i imaju sigurne prihode, nego da se upuštaju u rizik ovog tipa.

- No znate kako je to - kad mladi ljudi naume nešto

ostvariti, nema te sile koja će ih zaustaviti. A mi kao mladi bračni par nekako smo zajednički držali taj pravac i sretno se nadopunjavali. Ne samo da smo savladavali prepreke, nego smo nekako i izdržavali jer nije bilo uzmaca, nije bilo puta natrag. To je bio jedini izvor prihoda od kojeg smo živjeli i jedini način egzistencije, koju nismo smjeli ugroziti, objašnjava i nadodaje da joj se čini da je taj pionirski put ipak urodio plodom.

Dostupniji svima

Kroz ovih 50 godina, može se reći da je Mala galerija bila i ostala jedan od simbola kulturne Rijeke. Ali jedan posebno značajan trenutak bila je, možemo je tako nazvati, reinkarnacija riječkog suvenira Morčića. Tradicionalno, Morčić se radio od zlata, a darivao se prilikom većih i važnijih životnih događaja. Vladimir Bruketa je, na nagovor supruge, Morčića stvorio od keramike, što je bila jedna velika prekretnica jer je time Morčić postao dostupniji svima - ne može si svatko priuštiti zlato. Kako se taj proces odvio, ispričala nam je Vedrana.

- Komad zlatnog nakita se prije prenosio s generacije na generaciju kao uspomena kojom bi se obilježavali vrijedni trenuci - muškarcima se poklanjala igla ili dugmad za košulju, a ženama

Zahvale Aniti i Vanji

Obitelj Bruketa posebno je zahvalna svojim djelatnicama u Maloj galeriji, Aniti i Vanji.

- Htjela bih spomenuti i zahvalnost našim djelatnicama, dugogodišnjoj desnoj ruci Aniti koja je u direktnom kontaktu s posjetiteljima u galeriji i postala već zaštitno lice koje nas itekako dobro predstavlja, i Vanji koja nam se pridružila prije godinu dana. Obje savršeno obavljaju svoj dio posla i neizmjereno nam znači imati takav tim. Sve su to okolnosti koje se moraju poklopiti kako bi posao savršeno funkcionirao u cjelini, a mi zaista imamo sreću po tom pitanju, ističe Vilena Bruketa Matković.

su se poklanjale naušnice. Razmišljajući o povijesnom putu tog malog crnčića s muslimanskim turbanom, zaključili smo zapravo da nisu svi u mogućnosti pokloniti zlatni komad nakita. I na moj nagovor, Vlado je napravio prvi suvenir Morčića u duhu svoje struke - keramičkog, paljenog na visokoj temperaturi, s pravom pozlatom, ništa gipsu ili sličnim stvarima nalik. I zapravo je učinio jednu vrijednu poveznicu između te tradicije i mogućnosti da netko tko si ne može priuštiti pravi zlatni komad nakita, priušti nešto što će ga podsjetiti na pripadnost ovom gradu i ovom kraju, rekla je Vedrana koja je ponosna na njegovu reinkarnaciju, a zbog koje su Brukete dobili vrijedna priznanja. Vladimir je dobio i Zlatnu plaketu - Grb Grada Rijeke za veliki doprinos očuvanju i promicanju kulturnog i povijesnog identiteta grada Rijeke.

Smjena generacija

Možda se to može nazvati velikom srećom, ili jednostavno genetikom, ali Vedrana i Vladimir na svijet su donijeli dvije kćeri koje jednakim žarom slijede stope svojih roditelja. Morana i Vilenka odmale su se igrale glinom, a sada su uspješne i poznate umjetnice koje svojim radom aktivno oblikuju riječku kulturnu scenu, a istovremeno čuvaju i njeguju vrijedno naslijeđe.

Morana Bruketa Pertaut prvenstveno je slikarica, a bavi se i grafičkim dizajnom, ilustracijom i vizualnim umjetnostima, često istražujući teme identiteta, sjećanja i prirode. Njezini radovi uključuju ilustracije, umjetničke instalacije i kolaže, a izlagala je na brojnim izložbama u Hrvatskoj i inozemstvu. Mlada kći Vilenka Bruketa Matković prvenstveno je keramičarka, a u svojim radovima često kombinira različite medije. Radove je izlagala na brojnim samostalnim i skupnim izložbama. Iako obje čuvaju tradiciju roditelja, Vilenka je ta koja je glavna nositeljica ove obiteljske djelatnosti. Dvije sestre zajednički izrađuju unikatani zanimljivi nakit koji je također postao brend sam po sebi. Sve što znaju, prvo su naučile od oca, ali su se nastavile usavršavati.

Obiteljski rad u galeriji donosi izazove, ali oni su minorni u usporedbi s povezanošću i međusobnim razumijevanjem.

- Od oca sam naučila sve, stručnijeg mentora nisam mogla imati. On je u početima glinu kopao vlastitim rukama, čistio ju od nečistoća, sam mijesao svoje glazure, izradio keramičko kolo... Nisu postojale specijalizirane »hobby art« trgovine. Svu tehniku je u hodu sam savladao, a meni i sestri je otkrio sve tajne. To je neprocjenjivo bogatstvo. Ipak, to ne znači da smo se svakog dana u poslu dobro slagali. Dok smo radili zajedno, dolazilo je do velikih sudara ideja, i danas znamo raspravljati, čvrsto držati svatko svoju stranu i ne popuštati, ali već sutra bi sve bilo u najboljem redu, neka nova ideja u zraku i nova zajednička misija. Tako je to u obiteljskom poslovanju, objasn timer je Vilenka, koja se sa sestrom odlično slaže u poslu.

- Nadopunjavamo se,

REINKARNACIJA MORČIĆA

Vladimir Bruketa je, na nagovor supruge, Morčića stvorio od keramike, što je bila jedna velika prekretnica jer je time Morčić postao dostupniji svima - ne može si svatko priuštiti zlato

Čuvanje riječke tradicije

Izričaj Male galerije prilagođava se trendovima, ali i dalje u svom stilu

imamo isti smisao za estetiku, istu viziju i bez iznimke se uvijek u svemu složimo. Ako jedna drugoj prepusti projekt od početka do kraja, prva bude zadovoljna rezultatom. Mi u poslu funkcioniramo kao jedno i zapravo samo podijelimo zadatke prema afinitetu. Uhodan smo tim i znamo što jednoj ide bolje ili brže, i zapravo smo pronašle idealnu formulu za timski rad. Nismo niti sanjale da ćemo se toliko dobro poslovno slagati, ali danas znamo da je to što stvaramo zajedno velika sreća za nas i naš obiteljski brend, zadovoljna je Vilenka.

Vjerni sebi

Sestrama je, kako kažu, od najmanjih nogu glina bila po rukama. Igrale su se u očevoj radionici okružene bojama, keramičkim pećima, slikarskim štafelajima, a kreativnost im je oduvijek bila dio svakodnevice.

- Roditelji su nam davali potpunu slobodu likovnog izražavanja i mi smo spontano zavoljele rad kroz igru. Stvoriti nešto svojim rukama i pritom uživati u procesu, ne možemo niti zamisliti drugačije zanimanje»,

„Sami znamo da nije bilo lako doći do ove pozicije na kojoj smo mi, ali smo svjesni isto tako da svi oni doprinose prepoznatljivosti grada i povećavaju mu vrijednost, kroz umjetnost u očima potpunih laika. A to je bila naša uloga cijelog života - pružiti umjetnost da u njoj uživa svatko

Vedrana Bruketa

kažu sestre koje i danas nastavljaju učiti nove tehnike i aktualnosti u njihovoj branši kako bi se uspješno nosile s izazovom održavanja galerije s pedesetogodišnjom tradicijom na visokoj razini.

Ono što se možda ne može naučiti izvana, ili pak najviše znači kada dolazi od voljene osobe, dobronamjerni su savjeti roditelja.

- U umjetničkom smislu najvažnija lekcija koju sam naučila od svog oca je da ostanem vjerna sebi, da se »igram« dok slikam, da slušam sebe »iznutra« i da se ne zamaram greškama, njih će uvijek biti... Bitno je ne posustati i raditi ono što te veseli, kaže nam Morana.

U dugom vijeku galerije, Vedrana i Vladimir doživjeli su smjene generacija. Kako kažu, njihovi prvi kupci možda više nisu niti živi, ali zato dolaze njihovi nasljednici, čak i unuci, a na to su vrlo ponosni - misleći ponajviše na kontinuitet i trajanje.

Majka Vedrana najvrjednijim postignućem obitelji vidi što su njezine kćeri uspjele u ovom poslu te u njemu opstaju i to u vlastitoj režiji i organizaciji.

- I dalje promoviraju ime i značaj ovog našeg malog kulturnog kutka koji se svim silama trudi da bude poseban i da bude uzor mnogima, kaže. Primjećuje porast novih galerija koje se otvaraju i svima želi uspjeh u tom, kako kaže, teškom poslu.

- Sami znamo da nije bilo lako doći do ove pozicije na kojoj smo mi, ali smo svjesni isto tako da svi oni doprinose prepoznatljivosti grada i povećavaju mu vrijednost, kroz umjetnost u očima potpunih laika. A to je bila naša uloga cijelog života - pružiti umjetnost da u njoj uživa svatko, poručuje ponosna Vedrana.

Tražen sadržaj

Što se tiče kulturne scene grada, normalno je da ona

mijenja kroz godine, ali Vilenka ne misli da se mijenja na bolje.

- Šteta, jer Rijeka ima izrazito puno umjetnika i kreativaca, ali izgleda da to nije dovoljno. Svjedočili smo zatvaranju skoro svih galerija koje su paralelno s nama djelovale, a čak ni visoka kvaliteta ponude pojedinih nije pomogla. Ipak je kupovna moć građana ta koja određuje nečiji opstanak, a kada je društveno financijska situacija loša, vjerujem da su galerije prve na udaru«, nezadovoljna je Vilenka koja u budućnosti, ili barem u njezinoj svijetloj verziji, vidi Užarsku i mnoge druge riječke sporedne ulice kako postaju živopisne točke grada prepune umjetničkih ateljea, galerija i »concept« trgovina koje bi privlačile turiste. Turisti su ipak svakodnevnici gosti galerije tijekom cijele godine.

- Postoji veliki interes stranih posjetitelja. Žao mi je što ih nemamo dalje gdje uputiti, a željni su takvog sadržaja, dodaje.

Starija kći Morana slaže se da u Rijeci ima puno dobrih ideja, ambicioznih i kreativnih ljudi, ali oni brzo gube entuzijazam i odustaju.

- Rijeka ima bogatu i zanimljivu povijest, legende, ne moramo ništa novo izmišljati, ali trebamo se prilagoditi vremenu i trendovima, kao i novim tehnologijama, kaže.

Razmišljajući o dugih 50 godina priče Male galerije Bruketa, Vilenka i Morana otkrile su nam svoj pogled na to koliko je obitelj uspjela očuvati njezinu autentičnost. Jer ipak, posao vođenja galerije i očuvanja polustoljetne tradicije, jednog će dana pasti samo na njih.

Bez druge opcije

- Kroz godine, autentično je ostalo prezime Bruketa u nazivu galerije i lokacija na kojoj se galerija nalazi. S time entuzijazam, ljubav i poštovanje prema misiji naših roditelja koja je s vremenom postala naša. Ali sama ponuda se mijenjala kroz sve ove godine. Danas su radovi u galeriji većim dijelom autorski, ali kako svako vrijeme donosi svoja pravila i neka nova planiranja, već sada znamo da će se i taj dio mijenjati. Dopuštamo da nas i u novim odlukama vode kreativnost i intuicija, objašnjava Vilenka.

Ali ono što je važno je što svi dijele istu ljubav prema tome što rade.

- Godine idu, sve se mijenja pa tako i mi, ali mislim da smo uspjeli sačuvati autentičnost galerije svih ovih godina. Imamo istu ljubav, isti interes. Trudimo se, prilagođavamo, ali u svom stilu, mislim da je to važno, dodala je Morana.

Kako kažu sestre, Mala galerija je dio i njih i ne postoji druga opcija nego da zajedno s njom idu kroz život. Ona je kao njihova starija sestra i zajedno su rasle u svakom pogledu. Također su svjesne koliko ona znači Riječanima koji s njima vole podijeliti priče koje ih vežu uz galeriju - a mnoge od tih priča sežu i u dane prije njihova rođenja.

- Te priče znaju biti i vrlo emotivne. I zato bismo voljele da galerija opstane još dugo i da nove generacije stvore svoje uspomene. Kako god bilo, dok budemo prisutne, trudit ćemo se da galerija zadrži svoj nivo i ostane na visokoj razini dostojnoj njezine tradicije, poručuju sestre Bruketa.